

Prenova Strategije prostorskega razvoja Slovenije - geografski vidiki

Strokovni posvet ob Mesecu prostora

Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, je v četrtek, 22. oktobra, v okviru Meseca prostora, organiziral strokovni posvet z naslovom Prenova Strategije prostorskega razvoja Slovenije – geografski vidiki. Pod vodstvom dr. A. Černeta in dr. S. Kušarja so organizacijo posveta prevzeli nosilci študijskega modula na Oddelku za geografijo, FF UL Regionalno planiranje in urbano-ruralne študije pod.

V uvodnih besedah je dr. B. Repe, v imenu predstojnice Oddelka za geografijo, pozdravil vse prisotne in izpostavil pomembnost geografskih pogledov in sodelovanja pri oblikovanju nove Strategije prostorskega razvoja Slovenije (v nadaljevanju SPRS), ki jo pripravlja Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije. V nadaljevanju posveta je svoja strokovna stališča

predstavilo šest predavateljev, ki delujejo na področju prostorskega razvoja, a prihajajo iz različnih institucij.

Kot prvi je svoje poglede in izkušnje glede politike urejanja prostora v Sloveniji predstavil dr. A. Černe, redni profesor Oddelka za geografijo, FF UL. Podrobneje je opisal svoje delovanje nosilca strokovnih podlag Prostorskega plana, za katerega ga je leta 1995 imenovala vlada.

Nadaljeval je izredni profesor Oddelka za geografijo, FF UL, dr. S. Kušar. Izpostavil je vlogo SPRS-ja kot temeljnega državnega dokumenta o usmerjanju razvoja v prostoru ter predstavil njegovo strukturo. Poudaril je uporabnost same strategije pri geografovem delu in navedel konkretne primere.

Slika 1: Študentke in študenti ustvarjanje vizijo o tem, kakšno Slovenijo želimo leta 2050 (foto: Matjaž Rebolj).

Slika 2: Udeleženke in udeleženci dopoldanskega dela posveta (foto: Matjaž Rebolj).

Sledila je predstavitev mag. T. Miklavčiča z Ministrstva za okolje in prostor, Direktorata za prostor, graditev in stanovanja. Njegovo poročilo o prostorskem razvoju Slovenije v preteklem obdobju bo služilo kot strokovna podlaga v procesu prenove Strategije. Predstavitev poročila je potekala skozi prikaz kazalnikov na ravni občin (demografski trendi, gradnja stanovanj, degradirana območja, opremljenost naselij s storitvami splošnega pomena, ...), ki pomembneje vplivajo na razvoj v prostoru.

Po premoru je posvet nadaljevala V. Lavrenčič, zaposlena na Ministrstvu za okolje in prostor. Izpostavila je problematiko uresničevanja Strategije prostorskega razvoja Slovenije na regionalni in lokalni ravni ter poudarila nujnost medobčinskega in medsektorskega sodelovanja. Iz dveh razlogov je poudarila alternativen

način sodelovanja. Prvič kot posledica poteka priprave medobčinskih prostorskih aktov in drugič zaradi dosedanjih slabih izkušenj na področju planiranja v Sloveniji, ki je preveč sektorsko naravnano.

S težavami na področju planiranja na občinski ravni je nadaljevala tudi mag. I. Hočevar iz podjetja ACER Novo mesto d.o.o.. Zbrane je jasno nagovorila z dilemo definiranja pojma »naselje«. Opozorila je na pomanjkanje (vmesne) ravni prostorskega načrtovanja med državo in občino ter na primeru Jugovzhodne Slovenije prikazala problematiko rangiranja naselij.

O Urbani agendi Evropske unije in trajnostnih urbanih strategijah slovenskih mestnih občin je kot zadnja spregovorila mag. A. Rogelj z Ministrstva za okolje in prostor. Poudarila

je pomen majhnih in srednje velikih mest, ki se lažje prilagajajo spremembam in so bolj povezana s svojim okoljem. Izpostavila je izzive mest in njihovo vlogo, da postanejo generatorji razvoja ter nosilci partnerskega odnosa med občinami in regionalno ravno.

Posvetu je sledila razprava, na kateri je prišlo do izmenjave mnenj strokovnjakov z različnih področij. Pomanjkljivost pretekle strategije je bila predvsem v tem, da se njeni cilji dejansko niso izvajali v vseh slovenskih občinah. Razloge za kaj takšnega bi lahko našli v pomanjkanju znanja na področju prostorskega planiranja na občinskem nivoju ter v preveliki odgovornosti na strani občin. Vsi zbrani so se strinjali, da mora biti prenovljena SPRS bolj dolgoročno usmerjena in multisektorska, saj bo le tako strategija dosegla preboj.

Dopoldanski del je izkazal cel kup potreb na področju prostorskega razvoja Slovenije, zato je bila v popoldanskem delu organizirana delavnica. Namenjena je bila prevetritvi idej in zamisli študentk in študentov o tem, kakšno državo si želimo leta 2050. Ministrstvo za okolje in prostor je namreč k reševanju vprašanja o viziji prostorskega razvoja Slovenije povabilo študente/ke različnih študijskih programov, ki se ukvarjajo s prostorom. Skozi proces delavnic in drugih aktivnosti naj bi se osnovala lastne ter skupne ideje o Sloveniji 2050.

Študenti smo bili pozvani k vizionarskemu razmišljanju, strokovni neobremenjenosti ter raziskovanju idej, ki so sad naših osebnih in vrednostnih sodb. Posamično smo zapisali vizije ter jih nato skupinsko pregledali, pojmovno uskladili, dopolnili ter poskusili prikazati grafično na plakatih. Kljub temu, da so se na delavnici oblikovale tri skupine (v vsaki približno 10 študentov/tk) in da med njimi ni bilo sodelovanja, so bili končni rezultati med seboj precej podobni. Izkazalo se je, da so bile vse vizije zelo geografsko »obremenjene«. Sinteze vizij lahko strnemo v naslednje alineje:

- Temelj vizij je predstavljalo **funkcionalno mesto za ljudi**, z živimi mestnimi jedri, zelenimi površinami, revitaliziranimi degradiranimi območji ter aktivnim sodelovanjem s podeželjem in drugimi mesti.
- Vizija drugega temelja predstavlja **podeželje, kjer se ohranja tradicija**. Vendar s pomočjo modernizacije tradicija dosega boljše rezultate v konkurenčnosti kmetij (socialno podjetništvo, dopolnilne dejavnosti

na kmetiji, ekološko kmetijstvo). Obenem je podeželje privlačno za bivanje, saj ima urejeno komunalno in drugo infrastrukturo, socialni kapital se krepi, mladi ostajajo na podeželju. Izobraževanje zaposlenih v kmetijstvu ima bistveno vlogo pri zagotavljanju prehranske samookrbnosti Slovenije.

- **Povezanost** slovenskega prostora je dosežena s posodobitvijo cestne in železniške infrastrukture, trajnostnimi prometnimi rešitvami in učinkovitim (med regionalnim) javnim potniškim prometom.
- Slovensko **gospodarstvo** temelji na smotrni rabi naravnih in socialnih virov v duhu zelenega in pravičnega gospodarstva, kjer šolstvo aktivno odgovarja na potrebe tudi visokotehnološkega gospodarstva. Slovensko gospodarstvo je prepoznano po učinkovitih storitvah ter kvalitetni in trajnostni turistični ponudbi.
- **Prebivalstvo** Slovenije bo zaradi skladnega regionalnega razvoja imelo več socialne varnosti in pravičnosti, kvalitetno javno šolstvo in zdravstvo, zmanjševale se bodo socialne razlike. Slovenija je država, ki je med mladimi Evropejci prepoznana kot destinacija priseljevanja, prav tako tudi mlado prebivalstvo ostaja v državi.

Splošen vtis študentov/tk geografije po zaključku posveta in delavnice v okviru Prenove Strategije prostorskega razvoja Slovenije je bil izjemno pozitiven. Še posebej nas je veselilo, da samo z vidika diskurza zastavljenih vizij z drugimi strokami in posledičnemu širjenju obzorja ter sprejemanju kompromisov, sodelovali pri prenovi

Strategije prostorskega razvoja Slovenije. Močno bi si želeli več, še bolj oprijemljivih izzivov v procesih povezanih s prostorskimi odločitvami na različnih ravneh, saj so realni problemi in izkušnje, ki jih dobimo pri reševanju le-teh, za nas zelo dragoceni.

Špela Berlot, Katarina Godec, Maja Poravne, študentke Oddelka za geografijo, FF, UL

Diplomanti geografije v letu 2015

Odderek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

V letu 2015 je na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani diplomiralo 26 študentov po starem programu, 72 študentov je zaključilo prvo stopnjo bolonjskega študijskega programa, 11 študentov pa drugo stopnjo bolonjskega programa.

Med prejemniki Prešernove nagrade Filozofske fakultete v Ljubljani za študijsko leto 2014/2015 sta bila tudi dva študenta Oddelka za geografijo. Andrej Draksler je prejel nagrado za diplomsko delo Usmeritve za prostorsko načrtovanje v porečju Kokre (mentor Simon Kušar). Erik Logar pa je prejel nagrado za magistrsko delo Gradniki in učinki socialnega kapitala v podeželski skupnosti : primeri z Gorenjske in Sauerlanda (mentorica: Irma Potočnik Slavič).